



## **Uitvoeringsrichtlijn Houtaantasting (URL 5001)**

### **In de uitvoeringsrichtlijn Houtaantasting staan de eisen voor een goede voorbereiding en uitvoering van de bestrijding van houtaantasting door insecten en zwammen.**

Het hout in monumenten gaat vaak al eeuwenlang mee. Toch kunnen insecten het ernstig aantasten en soms ook verzwakken. Enkele boosdoeners zijn de bonte knaagkever, houtwormkever of huisboktor.

Daarnaast is vocht een risico. Het hout wordt dan langzamerhand afgebroken door schimmels of zwammen die houtrot veroorzaken. Deze richtlijn bevat belangrijke informatie over de bestrijding van deze schadelijke insecten en zwammen. De richtlijn onderscheidt twee soorten maatregelen:

- **Passieve conservering:** het treffen van maatregelen om aantasting van hout door insecten en zwammen te voorkomen of te beheersen. Hieronder valt bijvoorbeeld het monitoren met lichtvallen en houtvochtmetingen.
- **Actieve conservering:** het uitvoeren van een bestrijding van een actieve aantasting van hout door insecten en zwammen, bijvoorbeeld door toxische vloeistoffen te spuiten of te injecteren.

Een bedrijf dat aan de uitvoeringsrichtlijn Houtaantasting voldoet, moet de juiste kennis en expertise in huis hebben. De richtlijn stelt dan ook opleidings- en ervaringseisen. Omdat bij het werk ook meetinstrumenten en -apparatuur worden gebruikt, komen ook die aan bod. Hieronder zijn een aantal aandachtspunten op een rij gezet waarmee u als eigenaar te maken kunt krijgen. De volledige tekst van deze uitvoeringsrichtlijn is te vinden op de [website van Stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg \(ERM\)](#).

### **Vorbereiding**

Om de juiste behandelmethode te bepalen, is een goede voorbereiding belangrijk. Daarbij komen vragen aan de orde als: waar is sprake van aangetast hout en actieve aantastingen? Welke insecten en/of welke zwam is de oorzaak van de aantasting? Wat is de historische waarde van de houtconstructie? Is er veel materiaalverlies door de aantasting?

Op basis van de aard en de omvang van de schade kan een deskundige u adviseren over maatregelen. Denk hierbij aan een aanpassing van de constructie of detaillering of aan het verbeteren van de ventilatie.

### **Uitvoering**

Bij aantasting door insecten en zwammen is een geïntegreerde aanpak het uitgangspunt (gebaseerd op het zogeheten *Integrated Pest Management*). Hierbij is de eerste stap altijd het vaststellen van de aard, de omvang en de mogelijke oorzaken van het probleem. Verdere aantasting wordt voorkomen door de omstandigheden voor insecten of zwam onaantrekkelijk te maken. Toxische vloeistoffen worden alleen gebruikt als dit strikt noodzakelijk is en in de kleinst mogelijke hoeveelheden. Zo'n geïntegreerde aanpak bestaat uit vijf stappen:

1. *Bij insecten:* vaststellen van de insectensoort, waar de aantasting voorkomt, of die actief (dus levend) is en of er ook constructieve problemen zijn.  
*Bij zwam:* opsporen van vochtig hout en vochtoorzaken.
2. *Bij insecten:* bij ernstiger aantastingen met veel kevers: achterhalen wat zorgt voor gunstige leefcondities.  
*Bij zwam:* herstel van bouwkundige gebreken.
3. *Bij insecten:* veranderen van de omstandigheden om de leefcondities ongunstiger te maken of – bij lage keveraantallen – de aantasting te monitoren.  
*Bij zwam:* drogen van vochtige ruimten en constructies.

4. *Bij insecten*: bepalen of bestrijding meer oplevert dan het veranderen van de leefcondities.  
*Bij zwam*: opsporen van aangetast en verzwakt hout en dit (als het historisch niet-waardevol is) vervangen door met toxische vloeistoffen verduurzaamd hout.
5. *Bij insecten*: kiezen van een bestrijdingsmethode met zo min mogelijk gebruik van toxische middelen.  
*Bij zwam*: opsporen van vochtig hout dat niet snel kan drogen en dit zo nodig behandelen met een toxische vloeistof.

#### *Maatregelen en behandelmethoden*

De richtlijn zorgt er niet alleen voor dat de juiste denkstappen worden gezet om tot de goede bestrijdingsmethode te komen, maar stelt ook eisen aan de uitvoering van de maatregelen/werkzaamheden zelf. Aan de uitvoeringsrichtlijn zijn handige bijlagen toegevoegd met bijvoorbeeld een keuzetabel over de juiste werkwijze. Ook worden de risico's van de verschillende maatregelen voor historisch waardevolle materialen benoemd.